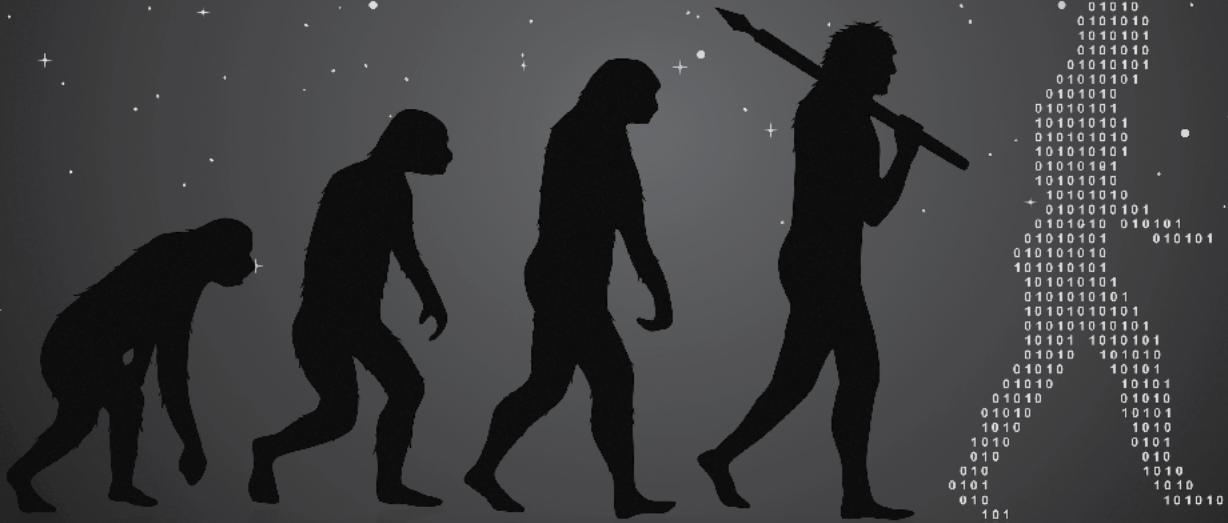

portal

Solucions a la cerca de problemes i estàndards de facto

Ismael Peña-López

Director General de Participació Ciutadana i Processos Electorals de la Generalitat de Catalunya

@ictlogist

No hi ha un procés canònic de creació de coneixement. Trobarem, des de l'epistemologia fins al *management*, multitud de maneres d'explicar com la Humanitat baixa de l'arbre i, un cop dempeus, converteix una branca en una eina per millorar la seva existència.

Tanmateix, sí que podem definir dues direccions oposades quan es produeix aquesta creació de coneixement, que la filosofia ha categoritzat, a grans trets, en racionalisme i empirisme. El racionalisme comença fent-se una gran pregunta, «per què?», a partir de la qual va deduït la solució al seu problema en concret. L'empirisme, al contrari, comença per allò més concret, «com?», fins que arriba a poder induir la raó general.

L'aprofitament pràctic i l'aplicació a la vida quotidiana del coneixement, però, no té una aproximació —si se'm permet la simplificació— tan direccional, sinó, com a mínim, bidireccional, quan no circular. L'arqueologia, l'antropologia i la sociologia ens ensenyen que si bé les inquietuds o els comportaments acaben determinant com evoluciona el coneixement, també el nou coneixement acaba

modulant els comportaments. Així, les distincions entre recerca bàsica, recerca aplicada, tecnologia, innovació o tècnica ni són clares ni, sobretot, tenen una seqüència ben definida. La necessitat de moure's ràpid va posar el motor d'explosió sobre unes rodes, així com el cotxe ha determinat absolutament la forma dels assentaments humans del segle XX en endavant, i ara els seus habitants han de fer recerca en energies renovables per revertir els nocius efectes dels combustibles fòssils.

La revolució digital ha accelerat exponencialment totes aquestes qüestions. Quan un mateix factor —la informació— és a la vegada *input*, eina i *output*, l'epistemologia, l'antropologia i la sociologia salten pels aires —i l'arqueologia passa a estudiar allò que va esdevenir abans-d'ahir.

Una de les crítiques clàssiques a la tecnologia d'avantguarda és que es tracta d'una solució en cerca de problemes. I que no hauríem de deixar-nos endur pel *solucionisme* i aplicar acríticament i sense criteri l'última novetat al mercat tecnològic. I és cert.

Però és igualment cert que aquestes tecnologies, potser com mai, qüestionen no només maneres de fer sinó també maneres i raons de ser d'allò que donàvem per descomptat. En l'àmbit de la democràcia allò que estem qüestionant no són conceptes gens menors: identitat, comunitat, representació, institució, poders, reputació, transacció, traçabilitat, transparència, agenda pública, massa crítica, agència, formalitat, garantia, neutralitat, tendència, territori, moneda, llei, dret, ciutadania...

Comprendre què és i com funciona la Intel·ligència Artificial, les cadenes de blocs i les tecnologies de llibre major distribuït, el xifrat o les identitats electròniques són maneres no només de trobar solucions a problemes reals i actuals, sinó d'avançar i decidir a temps cap a on volem que evolucionin els conceptes bàsics que conformen les nostres democràcies i, amb ells, les nostres pròpies societats. No estar present en aquest debat és donar per fet que allò que vingui serà l'estàndard *de facto*, sigui el que sigui. Les democràcies solen morir així, per inèrcia. ■